

KLAGANDE
AA

Ombud: Advokat Björn Lind och biträdande jurist Julia Svensson
Wesslau Söderqvist Advokatbyrå i Jönköping HB
Box 684
551 19 Jönköping

MOTPART
Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT
Finansinspektionens beslut 2019-11-26, bilaga 1

SAKEN
Kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen beslutade den 26 november 2019 att **AA** ska betala en sanktionsavgift på 34 000 kr för underlåtenhet att inom föreskriven tid anmäla transaktion med aktier i ITAB Shop Concept AB till Finansinspektionen. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

AA yrkar i första hand att hon inte ska påföras någon sanktionsavgift och i andra hand att den beslutade sanktionsavgiften sätts ned. Hon för fram bl.a. följande. Någon gåvoutfästelse från hennes farfar har inte meddelats henne förrän den 28 december 2017. Hon har alltså inte på något sätt varit inblandad i, eller haft kännedom om, den transaktion som genomförts till henne depåkonto den 18 december 2017. Det var därför inte möjligt för henne att ha kännedom om gåvan innan den 28 december 2017, varför hon inte kan hållas ansvarig för förpliktelser med anledning av gåvan för tiden innan dess. Vidare förutsätter en giltig gåva att mottagaren medverkar till gåvans mottagande. Detta för att gåvomottagaren ska ha en möjlighet att värja sig från gåvor som denne inte önskar få på grund av att gåvan kan innebära skyldigheter och förpliktelser som inte önskas av gåvomottagaren. Det krävs därför att gåvomottagaren medverkar eller på annat sätt accepterar gåvan för att den ska bli gällande. Eftersom gåvan inte kan anses vara fullbordad förrän, som tidigast, den 28 december 2017 kan inte heller tidsfristen för att anmäla aktieförvärvet börja löpa innan dess. Även om förvaltningsrätten skulle anse att gåvan var fullbordad redan den 18 december 2017 då aktierna överfördes till hennes depåkonto kan någon skyldighet att anmäla förvärvet uppstå innan hon fick kännedom om gåvan. Eftersom tidsfristen för att anmäla aktieförvärvet som tidigast började löpa den 28 december 2017 har hon fullgjort sin skyldighet att anmäla förvärvet i tid genom att anmäla detta den 29 december 2017. Situationen har berott på omständigheter som legat utom hennes kontroll och som hon inte har haft någon möjlighet att påverka. Hennes absoluta ambition är att i alla delar

följa de regler och skyldigheter som åvilar henne. Detta bekräftas av att hon direkt efter att hon fick kännedom om aktieförvärvet tog kontakt med Finansinspektionen för att efterhöra hur situationen skulle hanteras. Eftersom hon har gjort allt hon kunnat för att undvika situationen ska överträdelsen bedömas som ringa eller ursäktlig och därför inte föranleda någon sanktion. För det fall att en sanktionsavgift ska utgå ska den sättas ned med hänsyn till de förmildrande omständigheter som förts fram samt den långa handläggningstiden hos Finansinspektionen.

Finansinspektionen anser att överklagandet ska avslås och för fram bl.a. följande. Syftet med anmälningsskyldigheten är inte bara att förhindra marknadsmissbruk vid handel på marknadsplatserna. Av skäl 58 till förordning 596/2014¹ (Mar) framgår bl.a. att offentliggörande av transaktionerna kan utgöra en värdefull informationskälla till investerarna samt att fullständig och korrekt marknadsöppenhet är en förutsättning för aktörernas förtroende för marknaden och särskilt förtroendet hos företagets aktieägare. Av artikel 10.2 k i Kommissionens delegerade förordning 2016/522 framgår av gåvor är anmälningsskyldiga transaktioner. Transaktionsdatum vid gåva av aktier är då aktierna bokas in på den anmälningsskyldiges konto eller depå. Anmälan skulle därför ha kommit in till Finansinspektionen senast den 21 december 2017. För anmälningsskyldighet krävs inte att den anmälningsskyldige aktivt agerar eller är medveten om att en transaktion har genomförts, utan denne är skyldig att hålla sin depå under uppsikt. Det som AA har anfört om att hon inte kände till gåvan förrän den 28 december 2017 och att hon inte heller medverkat till den medför inte att transaktionsdatum ska fastställas till senare än den 21 december 2017. Enligt 5 kap. 2 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser om EU:s marknadsmissbruksförordning (KompL) ska Finansinspektionen ingripa mot den som inte anmäler en

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning).

transaktion i tid. Något uppsåt hos den anmälningsskyldige krävs inte för att ett ingripande ska kunna ske enligt bestämmelsen. Finansinspektionen har med hänsyn till den långa handläggningstiden och att denna inte orsakats av AA satt ned sanktionsavgiften till cirka hälften av grundavgiften. Det har inte kommit fram att den kvarvarande avgiften skulle vara oproportionerligt hög i förhållande till hennes finansiella ställning eller omständigheterna i övrigt.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Det är ostridigt i målet att AA fått 12 000 aktier i ITAB Shop Concept AB till ett värde av 609 000 kr, att hon vid tidpunkten för transaktionen var en person i ledande ställning i bolaget, samt att hon anmälde transaktionen till Finansinspektionen den 28 december 2017.

De frågor som förvaltningsrätten har att ta ställning till är om det har funnits grund för att påföra AA en sanktionsavgift och, om så är fallet, om det finns skäl att ändå avstå från ett ingripande eller sätta ned avgiften helt eller delvis.

Finansinspektionen har i sitt beslut utgått från att den aktuella transaktionen genomfördes den 18 december 2017. Av utredningen i målet framgår att AA bank har registrerat den 18 december 2017 som affärsdag för transaktionen och AA har själv angett den 18 december 2017 som transaktionsdatum i sin anmälan till Finansinspektionen den 28 december 2017. Förvaltningsrätten anser inte att det har kommit fram skäl att lägga ett annat transaktionsdatum till grund för bedömningen i målet. Vad AA har fört fram om att en gåva för att bli civilrättsligt giltig kräver att gåvomottagaren tar emot gåvan föranleder ingen annan bedömning. Det finns inget stöd i Mar för att hänsyn kan tas till civilrättsliga aspekter vid bedömningen av vad som utgör en transaktion

enligt Mar. Det har vidare inte funnits något hinder för gåvogivaren att upplysa AA om transaktionen i tid eller att genomföra transaktionen efter att AA upplysts om gåvan. Transaktionen skulle därmed ha anmälts till Finansinspektionen senast den 21 december 2017. Eftersom anmälan kom in till Finansinspektionen först den 28 december 2017 har Finansinspektionen haft grund för att påföra AA en sanktionsavgift.

Enligt 5 kap. 17 § KompL får Finansinspektionen avstå från att ingripa om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, om personen gör rättelse, något annat organ har vidtagit åtgärder och dessa åtgärder bedöms vara tillräckliga, eller om det annars finns särskilda skäl. Omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande och vid fastställandet av storleken på sanktionsavgiften anges i 5 kap. 15, 16 och 18 §§ KompL.

Av förarbetena till KompL framgår att med ringa överträdelse bör förstås överträdelser som framstår som bagatellartade. Vidare bör en överträdelse kunna vara ursäktlig om det t.ex. är uppenbart att överträdelsen begåtts av förbiseende. Möjligheten att avstå från ingripande på grund av att det annars finns särskilda skäl kan användas exempelvis om det är fråga om att en underårig har överträtt Mar och det förefaller orimligt att besluta om en sanktion mot denne. (Prop. 2016:17:22 s. 391 f.).

Högsta förvaltningsdomstolen har i ett avgörande från den 20 december 2019 konstaterat att det finns skäl för en restriktiv tillämpning av de aktuella undantagsbestämmelserna i 5 kap. 17 § KompL (jfr HFD 2019 ref. 72).

Anmälan för transaktionen den 18 december 2017 skulle ha kommit in före den tredje affärsdagens utgång, dvs. den 21 december 2017. AA har fört fram att anledningen till att anmälan i stället kom in först den sjätte

affärsdagens är för att hon inte har haft någon kännedom om transaktionen före den 28 december 2017.

Med beaktande av transaktionens värde bedömer förvaltningsrätten att överträdelsen inte är ringa. Vad **AA** fört fram medför inte heller att det är uppenbart att överträdelsen har begåtts av förbiseende och kan därför inte bedömas som ursäktlig. Det har inte heller kommit fram några särskilda skäl eller andra omständigheter som ger anledning för att avstå från ingripande.

Frågan är då om det finns skäl att sätta ned sanktionsavgiften helt eller delvis.

När storleken på sanktionsavgiften fastställs ska särskild hänsyn tas till överträdelsens allvar och varaktighet, dess konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar. Vidare ska särskild hänsyn även tas till försvårande och förmildrande omständigheter i det enskilda fallet. Slutligen ska den berörda personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, gjort till följd av regelöverträdelsen beaktas. En sammanvägd bedömning ska göras av omständigheterna i det enskilda fallet. (Prop. 2016/17:22 s. 223 och 390.)

Utifrån de kriterier som framgår av KompL har Finansinspektionen tagit fram riktlinjer (FI dnr 18-3401) för bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Riktlinjerna har sin utgångspunkt i en schablonmodell som utgår från transaktionens storlek samt förseningens längd i antal handelsdagar. Finansinspektionen har i riktlinjerna exemplifierat omständigheter som bedöms kunna leda till en sänkning eller höjning av sanktionsavgiften.

Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att en sammanvägd bedömning av samtliga omständigheter ska göras i det enskilda fallet och att Finansinspektionens riktlinjer bör kunna tjäna som utgångspunkt för sanktionsavgiftens storlek (jfr HFD 2019 ref. 72).

Finansinspektionen har bedömt att sanktionsavgiften enligt schablonmodellen kan beräknas till 68 000 kr, men har med hänsyn till den långa handläggningstiden som inte orsakats av **AA** satt ned sanktionsavgiften med 50 procent till 34 000 kr.

Vid en sammanvägning av de omständigheter som har redovisats i målet bedömer förvaltningsrätten att den av Finansinspektionen beslutade avgiften om 34 000 kr inte är oproportionerligt hög och det har inte heller i övrigt kommit fram skäl för att bestämma sanktionsavgiften till ett lägre belopp än vad Finansinspektionen har beslutat om. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Leo Willman
Förvaltningsrättsfiskal

Nämndemännen Eva Wollin, Victor Awad Siljevik och Mariam Danho har också deltagit i avgörandet.